

Samarqand davlat universitetning kattaqo'rg'on filiali Pedagogika va tillarni o'qitish fakulteti 1-bosqich O'zbek tili va adabiyoti ta'lim yo'nalishi talabalariga 1-semestr uchun «O'zbek folklori» fanidan yakuniy nazorat savollari
Imtihon shakli: yozma

№	Mavzu:	1-QISM “OSON SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning kirish qismidan asosan nazariy savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'ladi).	2-QISM “ODDIY SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 1-rejasidan asosan mulohazaviy savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'ladi).	3-QISM “MURAKKAB SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 2-rejasidan asosan qoidalar, teoremlar, kabi savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'lmaydi).	4-QISM qism “MURAKKAB SAVOLLAR 2” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 3-rejasidan asosan tendensiyalar, paradigmlar, konsepsiyalar kabi savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'lmaydi).	5-qism “QIYIN SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning xulosa yani yakuniy qismidan asosan talabani mustaqil fikrlashga, mavzuni to'liq anglashga yo'naltiradigan savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'lmaydi).
1.	Xalq og'zaki ijodi so'z san'ati sifatida. Folklor ma'naviy tarbiyaning poydevori.	1 O'zbek xalq og'zaki ijodi fanining obykti, predmeti, maqsad va vazifalari to'g'risida ma'lumot bering. <i>(folklor asarlari, ma'naviy tarbiya</i>	1. Mustaqillik davri o'zbek folklorshunosligi haqida ma'lumot bering. <i>(yig'ish, nashr etish, ilmiy tadqiq qilish, folklorshunos olimlar)</i>	1. folklor asarlariga xos bo'lgan an'anaviylik va anonimlik deganda nimani tushunasiz?	1. folklorshunoslikning tarmoqlari haqida nimalarni bilasiz?.	1. Xalq og'zaki ijodi va yozma adabiyotning o'xshash va farqli xususiyatlari nimalardan iborat?

		<i>poydevori, folklor janrlari, o'zbek folklori jahon folklorining tarkibiy qismi sifatida)</i>				
2.		2. Xalq og'zaki ijodining o'ziga xos xususiyatlari haqida fikr bildiring. <i>(anonimlik, variantlilik, versiyaviyli, improvizatsiya)</i>	2. o'zbek folklorini davrlashtiring. (janrlar, ilk davr)	2. O'zbek folklorining janriy jihatdan tasniflang.	2. Improvizatsiya nima?	2. o'zbek folklorshunos olimlari haqida ma'lumot bering.
3.	Xalq dostonlari, dostonchilik maktablari, dostonlar tavsifi..	3. Dostonchilik maktablari haqida ma'lumot bering. <i>(Qo'rg'on, Bulung'ur, Narpay dostonchilik maktablari)</i>	3 Qo'rg'on dostonchilik maktabi va uning namoyondalari haqida ma'lumot bering. <i>(Ergash Jumanbulbul o'g'li, Po'lkan shoir, ishqiy-sarguzasht dostonlar ijrosi)</i>	3. Xalq baxshilari kimlar? Baxshichilik faoliyati haqida nimalarni bilasiz?	3. Sherobod dostonchilik maktabi va uning namoyondalari haqida ma'lumot bering.	3. Bulung'ur dostonchilik maktabi vakillarining ijodiy repertuaridan improvizatsiya keltiring.
4.		4. Baxshichilik san'ati haqida ma'lumot bering. <i>(do'mbira to'ntarmon, xalq dostonlari, tinglovchilar auditoriyasi)</i>	4. Xorazm dostonchilik maktabining o'ziga xos xususiyatlari haqida nimalarni bilasiz? <i>(Bola baxshi, garmon, tor jo'rliqi, xalfachilik, milliy qo'shiqchiligimizga ta'siri)</i>	4. Baxshi Fozil Yo'ldosh o'g'lining ijodiy merosi va repertuaridagi dostonlar haqida ma'lumot bering.	4. Xalq termalari deganda nimani tushunasiz? Misollar keltiring.	4. Folklorshunos olim M.Saidovning fikricha doston janriga qo'yilgan talablar nimalardan iborat?
5.		5. "Doston" so'zining xalq og'zaki ijodidagi lug'aviy va istilohiy ma'nolarini izohlang.	5. Bulung'ur dostonchilik maktabi va uning namoyondalari haqida nimalarni bilasiz? <i>(Fozil Yo'ldosh o'g'li,</i>	5. Dostonlarning mavzu jihatdan turlari va qahramonlik dostonlari haqida ma'lumot bering.	5. Po'lkan shoirning ijodiy merosi haqida ma'lumot bering.	5. Baxshi Abdulla Nurali o'g'lining ijodiy merosi haqida ma'lumot bering. Qaysi dostonchilik

		<i>(forscha mazmuni, istilohiy va lig'aviy ma'nolari)</i>	<i>qahramonlik mavzusidagi dostonlari, "Alpomish" dostoni)</i>			maktabiga mansub ekanligini ayting.
6.	"Alpomish" dostonining g'oyaviy-badiiy xususiyatlari, milliy adabiy ahamiyati.	6. "Alpomish" dostonining variant va versiyalari haqida ma'lumot bering. <i>(Alpamsha, Alpamis batir va Barchin siluv, qoraqolpoq versiyasi, boshqirdlardagi ertak versiyasi)</i>	6."Alpomish" dostonining milliy-adabiy ahamiyatini yoriting. <i>(millat genezisi haqida xabar beruvchi epos, "Odessey" asari, "Bamsi bayrak" sujeti bilan qiyosiy o'rganish)</i>	6."Alpomish" dostonida keltirilgan obrazlarga ta'rif bering.	6."Alpomish" dostonining sujeti haqida ma'lumot bering.	6."Alpomish" dostonidan improvizatsiya keltiring.
7.	"Go'ro'g'li" turkumidagi dostonlar. Go'ro'g'li –xalq orzu qilgan milliy qahramon sifatida.	7. "Go'ro'g'li" turkumidagi dostonlar haqida ma'lumot bering. <i>(turkum dostonlarning ketma-ketligi, obrazlar, motivlar)</i>	7. "Go'ro'g'li" turkum dostonlarining o'rta Osiyo versiyasi haqida ma'lumot bering. <i>(umumlashma obraz, Go'ro'g'li qahramon, Xorazm versiyasi)</i>	7. "Go'ro'g'li" turkum dostonlarining Yaqin Sharq versiyasi haqida ma'lumot bering.	7. "Go'r'o'g'lining tug'ilishi" dostonining sujeti haqida qisqacha ma'lumot bering.	7. "Go'ro'g'lining tug'ilishi" dostonidan improvizatsiya keltiring.
8.	"Go'ro'g'li" turkumidagi dostonlar. Go'ro'g'li –xalq orzu qilgan milliy qahramon sifatida.	8. Qanday dostonlar ishqiy -sarguzasht dostonlar deyiladi? <i>(sarguzasht motivi, sevgi-muhabbat mazusining yetakchiligi,)</i>	8. "G'ro'g'lining tug'ilishi" dostoni sujetida aks etgan epik makonlarni izohlang. <i>(aniq makon, epik makon)</i>	8. Ahmadbek, Odilxon podshoh, Urayxon podsho obrazlari xalq dostonlarining qaysi birida uchraydi? Ularga ta'rif bering.	8."Go'ro'g'lining tug'ilishi" dostonida xalq maqollaridan qaysilari ishlatilgan?	8. Xoljuvon, Ravshan, Rustambek obrazlari xalq dostonlarining qaysi birida uchraydi? Bu obrazlarning doston sujetidagi ahamiyatini yoriting.

9.	Xalq ertaklarining janriy xususiyatlari va mazmuniga ko'ra turlari	9.ertaklarning janriy xususiyatlari haqida nimalarni bilasiz? (<i>nasriy tur, mifologik asos, toqima obraz, xayoliy uydurma</i>)	9. Xalq ertaklaridagi an'anaviy kompozitsiya, boshlanma tugallanma haqida ma'lumot bering (<i>optimistik yakun, final qism, instial, qism</i>)	9. Majoziy allegorik ertaklar haqida ma'lumot bering	9. Hayvonlar haqidagi ertaklar haqida ma'lumot bering.	9. Etiologik ertaklar haqida ma'lumot bering. O'zbek folkloridagi etiologik ertaklardan namunalar keltiring.
10.		10. Xalq ertaklarining janriy xususiyatlari, mazmuniga ko'ra turlari haqida ma'lumot bering. (<i>sehirli ertaklar, hayotiy-maishiy ertaklar, majoziy allegorik ertaklar</i>)	10. "Ertak" istelohi haqida ma'lumot bering. (<i>Devonu lug'otit turk asaridagi ma'nosi, Navoiy asarlaridagi istilohiy ma'nosi</i>)	10. Hayotiy-maishiy ertaklarning o'ziga xos xususiyatlari haqida ma'lumot bering.	10. Sehirlil ertaklarning farqli xususiyatlari haqida fikr bildiring	10. Ertaklarning kompozitsion tuzilishi, sujet tarkibi haqida ma'lumot bering
11.	Xalq qo'shiqlari lirik janr sifatida. Xalq qo'shiqlarining tasnifi va badiiy xususiyatlari	11.Xalq qo'shiqlari haqidagi nazariy bilimlaringizni bayon qiling. (M.Qoshg'ariy Qo'shug', ayolg'u, surud)	11. Mehnat qo'shiqlariga misollar ayting (<i>Mayda, Shoh moylar, churyalar, turyalar</i>)	11. Xalq qo'shiqlarining turlari haqida ma'lumot bering.	11. Lirik qo'shiqlar deganda nimani tushunasiz? Misollar keltiring.	11. Marosim bilan bog'liq qo'shiqlardan qaysilarini bilasiz? Misollar keltiring.
12.		12.Mehnat qo'shiqlari: Qo'shchi qo'shig'i, O'rim qo'shig'i, Ho'p-hayda qo'shig'i haqida fikr yuriting. (<i>mehnat jarayonida</i>	12.Hunarmandchilikka aloqador qo'shiqlar haqida fikringizni bayon eting. (<i>hunarmandchilikning turlari bilan bog'liq, charxim, yorg'uchoq</i>	12. Chorvachilikka aloqador qo'shiqlar qaysi? Ularni izohlang.	12.Dehqonchilikka aloqador qo'shiqlar qaysi? Ularni izohlang.	12. «Ramazon», «Boychechak», «Oq terakmi–ko'k terak» qo'shiqlarining ijro yo'llari haqida ma'lumot bering. Misollar keltiring.

		<i>ijro etiladigan qo'shiqlar, mehnat qurollari bilan bog'liqligi, yo'qolib borayotgan qo'shiqlar)</i>	<i>qo'shig'i)</i>			
13.	Xalq dramasi:qo'g'irchoq teatri, og'zaki drama va ijro san'ati.	13. O'zbek xalq teatrining 3ta lokal guruhi haqida ma'lumot bering. <i>(Buxoro, Xorazm masxarabozligi, Farg'ona qiziqchiligi)</i>	13.Xalq dramasi haqida ma'lumot bering. <i>(Og'zaki drama, sahna uchun mo'ljallangan.)</i>	13. Qo'g'irchoq teatri va uning paydo bo'lish tarixi haqida fikr bildiring.	13.Buxoro mazxarabozligi haqida nimalarni bilasiz?	13. masxarabozlar kimlar?
14.		14.An'anaviy va zamonaviy latifalar haqida fikr bildiring. <i>(latifa so'zining ma'nosi, turlari, ijtimoiy estetik ahamiyati)</i>	14.Afandi obraziga ta'rif bering. <i>(Bu obrazning etimologiyasi, turkiy xalqlar og'zaki ijodidagi mushtarak talqinlari)</i>	14.Lof qanday janr?	14. Farg'ona qiziqchiligi haqida nimalarni bilasiz?	14. "Xatarli o'yin turkumi" qaysi hududda ijro etiladi?
15.	Bolalar folklori	15. Bolalar folklorining ijtimoiy-estetik, etnopedagogik, etnografik ahamiyati nima?	15.Bolalar o'yinlari necha turli bo'ladi?	Sanamalarga misollar keltiring.	15. Bolalar folklorida qanday harakatli o'yinlar mavjud? Ularni sanab bering.	15. Ma'naviy o'yinlar nima? Misollar keltiring.
16.		16.Allaning qanday ijtimoiy –estetik vazifasi mavjud? <i>(uyqu chaqirish vazifasi, ma'naviy ehtiyojni)</i>	16. Hukmlagichlar haqida ma'lumot bering. <i>Bolalar folklorining boshqa janrlaridan fqli tomoni, o'xshahslklari.</i>	16.Chorlamalar haqida ma'lumot bering.	16.Chandimalar qanday janr? Misollar keltiring.	16. Aytim -olqish qo'shiqlariga misollar keltiring.

		<i>qondirishning dastlabki usuli.)</i>				
17.	Mavsumiy oilaviy marosim folklori va uning badiiyati	17. Marosim nima? Uning qanday qismlari bor? <i>(qat'iy an'ana, ritual qism, verbal qism)</i>	17. Bahor mavsumi bilan bog'liq qanday marosimlarni bilasiz? <i>(Navro'z, Shox moylar, yomg'ir chaqirish)</i>	17. Yozgi marosimlardan qaysilarini bilasiz?	17. Navro'zga aloqador bo'lgan Sumalak, boychechak, lola sayli singari marosimlar haqida nimalar bilasiz?	17. Oilaviy -maishiy marosimlar deganda qanday marosimlarni tushunasiz? Ularga misollar keltiring.
18.		18. Badiklar qanday marosim turiga kiradi? <i>(kontagioz, afsun, animistik qarashlar)</i>	18. Sust xotin, Choymomo marosimlari marosimning qaysi turiga kiradi? <i>(yomg'ir chaqirish, qurg'oqchilikning oldini olish)</i>	18. Yas-yasun marosimi haqida ma'lumot bering.	18. So'z magiyasiga asoslangan folklor janrlari haqida fikr bildiring.	18. Olqish janri va uning turlari haqida ma'lumot bering. O'zbek folkloridagi namunalaridan misollar keltiring.
19	Kichik janrlar: Maqol, matal, topishmoqlar	19. Hayotiy tajriba va sinovlar hosilasi bo'lgan maqollar haqidagi nazariy bilimlaringizni bayon qiling. <i>(qavl, qavlun, arabcha so'zdan olingan, lakonizm namunasi)</i>	19. Satirik va yumoristik janrlar haqida fikr bildiring. <i>(yengil kulgu, zaxarxanda kulgu, hajviya)</i>	19. Vatanparvarlik, mehnatsrevarlik, do'stlik haqidagi o'zbek xalq maqollaridan namunalar keltiring.	19. Xalq og'zaki ijodida mavjud bo'lgan aforizmlar haqida ma'lumot bering.	19. Folklorshunos olimlar: (T. Mirzayev, M. Jo'rayev, Sh. Turdimov)larning folklorshunoslikka doir maqolalarining mazmunini bayon qiling.
20.		20. Paremiologiya nima? <i>(Maqol, matal, topishmoq)</i>	20. Ijtimoiy hayot ifodachisi bo'lgan topishmoq janri haqida nimalarni bilasiz?	20. O'zbek folkloridagi epik janrlarni ayting.	20. O'lan va lapar janrlari tabiati haqida ma'lumot bering, ular qanday usullarda ijro etilgan?	20. Mustaqilli davri o'zbek folklori haqida ma'lumot bering.

			<i>(Topmacha, jumboq, chistin, predmetning noma'lumligi, aqlni charxlash vositasi)</i>			
21	Afsona, asotir, rivoyat janrlarining o'ziga xos xususiyatlari.	21. Epik janrlarga qaysilar kiradi? <i>(Afsona, asotir, rivoyat, doston).</i>	21. Afsona janriga ta'rif bering. <i>(Xayoliy uydurma, real hayotdan uzoqlik, geneologik afsonalar)</i>	21. Toponimik rivoyatlarga misollar keltiring	21. Tarixiy rivoyatlarga misollar keltiring.	21 Epik turning rivoyat, afsona, asotir janrlarini farqlang. Ularga misollar keltiring.
22.		22. Mif nima? <i>(Eng qadimgi folklor janri, xaayoliy uydurmalar mahsuli)</i>	22. Mitra, Rustam Qayumars haqidagi afsonalarning sujetini bayon qiling.	22. Kayumars va Jamshid haqidagi miflarni tahlil qiling.	22. To'maris, Shiroq, Zarina haqidagi tarixiy rivoyatlarning mazmunini bayon qiling.	22. Folklorshunos olim M.Jo'rayevning "El desa Navoiyni" deb nomlangan rivoyat va afsonalar to'plamidan namuna keltiring.
23.	Afsona va asotirlar, rivoyatlar tahlili <i>(Amaliy mavzu)</i>	23. Ibtidoiy tasavvurlardan biri-totemizmi nima? <i>(totem, hayvonlarning homiy kuch sifatida bilish)</i>	23. Ibtidoiy tasavvurlardan biri-fetishizm nima? <i>(fetish, ibtidoiy qararsh, ibtidoiy tafakkur)</i>	23. Odami Od haqidagi afsonani so'zlab bering.	23. Olamning paydo bo'lishi to'g'risidagi mifni so'zlab bering.	23. "XX asr o'zbek folklorshunosligi antologiyasi" kitobining mazmunini bayon qiling.
24	"Kuntug'mish" dostonining g'oyaviy –badiiy tahlili	24. Qanday dostonlar ishqiy-sarguzast dostonlar deyiladi? <i>(sujet, sujetni harakatga keltirgan motivlar, dostonlarning mavzusiga ko'ra turlari)</i>	24. "Kuntug'mish" dostonining sujeti haqida qisqacha ma'lumot bering. <i>(kompozitsiyasi, yechim, tugun, xotima)</i>	"Kuntug'mish" dostonidagi obrazlarga ta'rif bering.	24. "Kuntug'mish" dostonidagi salbiy obrazlar haqida munosabat bildiring.	24. "Kuntug'mish" dostonining Ergash Jumanbulbul o'g'li va Islom Nazar o'g'li tomonidan yozib olingan variantlari o'rtasidagi farqlar haqidagi fikrlaringizni bayon qiling.

25	“Kuntug’mish” dostoni sevgi va vafo ifodasi	25. O’zbek xalq dostonchiligida “Kuntug’mish” dostonining o’rni qanday?	25. ”Kuntug’mish” dostonidagi Buvraxon podsho, Avliyoyi Qoraxon obrazlariga ta’rif bering	25. ”Kuntug’mish” dostonining Islom shoir Nazar o’gli variantida keltirilgan Bo’ronxon, Miroxur obrazlariga ta’rif bering.	25.”Kuntug’mish” dostonidagi Xolbeka, Kuntug’mish obrazlariga ta’rif bering.	25.“Kuntug’mish” dostonidan improvizatsiya keltiring.
26	“Ravshan“ dostoni ning g’oyaviy-badiiy tahlili	26. “Go’ro’g’li” turkumiga kiruvchi“Ravshan” dostoni, mavzu jihatdan qaysi guruhga mansub? (<i>Ishqiy sarguzasht, qahramonlik, kitobiy, tarixiy</i>)	26.Ravshan” dostonining obrazlari tizimini tahlil qiling. (<i>Ravshan, Bibi Hilol, Gajdumbek, Hamza</i>)	26.“Ravshan” dostonining g’oyaviy - badiiy xususiyatlarini yoriting.	26. ”Ravshan” dostonining sujetini qanday motivlar tashkil qilgan?	26. “Ravshan” dostonidan improviztsiya keltiring.
27	“Malikayi ayyor” dostonining g’oyaviy-badiiy tahlili	27. “Goro’g’li” turkum dostoni haqida nazariy ma’lumot bering. (<i>80dan ortiq varianti, Xorazm versiyasi, Yaqin Sharq versiyasi</i>)	27.“Malikayi ayyor” dostonining obrazlar tizimini tahlil qiling. (<i>ayollar obrazi, sinkretiklik, turkum doston</i>)	27. “Malikayi ayyor” dostonini g’oyaviy-badiiy jihatdan tahlil qiling.	27.”Malikayi ayyor” dostonining sujetini qisqacha bayon qiling.	27. “Malikayi ayyor” dostonidan improvizatsiya keltiring.
28	M.Qoshg’ariyning “Devoni lug’otit-turk” asari (<i>Mustaqil ta’lim mavzusi</i>)	28. “Devoni lug’otit-turk” asari haqida ma’lumot bering. (<i>yaratilgan davri, asarning mazmun-mundariyasi, folklor janrlari</i>)	28. “Devoni lug’otit-turk” asarining muallifi haqida ma’lumot bering. (<i>folklorshunoslik rivojiga qo’shgan hissasi, turkey xalqlar etnografiyasi</i>)	28. M.Qoshg’ariyning folklorshunoslikka oid qanday xizmatlari bor?	28. . “Devoni lug’otit-turk”asarida keltirilgan qadimgi qo’shiqlar va munozara janriga oid ma’lumotlarni ayting.	28. “Devoni lug’otit-turk” asari keltirilgan paremiologik birliklarga misollar ayting
29	Mustaqil ta’lim	29. Afandi so’zi qaysi	29.Naql qanday janr?	Sinkretik naqlarga misollar keltiring.	29. Mashhur o’zbek naqlaridan qaysilarini	29. A.Navoiy asarlarida folklor

	mavzularidan	tildan olingan, qanday ma'noni bildiradi?			bilasiz? Ularni izohlang.	an'analarining o'rnini haqida fikr bildiring.
30		30. Qissaxonlar kimlar? Ularning repertuarini qanday asarlar tashkil qiladi? (<i>xalq qissalari, qissaxonlar, roviylik san'ati</i>)	30. Miflarni o'rganuvchi soha qaysi? U haqda nimalarni bilasiz? (<i>Mifologiya, ibtidoiy qarash, anemizm, fetishizm, totemizm</i>)	30. Geneologik afsonalar qaysilar? Ularga misollar keltiring	30. Navro'zga aloqador bo'lgan Sumalak, boychechak, lola sayli singari marosimlar haqida nimalar bilasiz?	30. M. Zamaxshariynin g folklorshunoslikka oid qanaqa xizmatlari bor?